

Opetus- ja kulttuuriministeriö

VN/15678/2026

Vantaan kaupungin lausunto koulujen ja oppilaitosten loma-aikoja koskevasta muistiolounnoksesta

Alla on esitetty opetus- ja kulttuuriministeriön kysymykset ja Vantaan kaupungin niihin antamat vastaukset.

Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan koulutusjärjestelmälle, mikäli perusopetuksen loma-ajat muutettaisiin mallin esittämällä tavalla?

Muistiossa on tarkasteltu perusopetuksen loma-aikojen muutoksen vaikutuksia lukio-koulutukseen, ammatilliseen koulutukseen ja korkea-asteen koulutukseen. Muistiossa loma-aikamuutosten vaikutuksia on tarkasteltu puutteellisesti kuntien palvelukokonaisuuden näkökulmasta, sillä erityisesti varhaiskasvatukseen, esiopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä kuljetusten keskeiset vaikutukset, kuten kesäpäivystyksen kuoritus ja henkilöstöresurssien riittävyys, jäävät riittämättömästi arvioiduiksi. Vaikutuksia muuhun koulutusjärjestelmään – varhaiskasvatukseen, aikuisten perusopetukseen, vapaan sivistystyön koulutukseen ja taiteen perusopetukseen – olisi kuitenkin perusteltua arvioida tarkemmin. Muistio jättää tältä osin avoimeksi useita jatkovalmistelua edellyttäviä kysymyksiä, ja mahdollinen muutosprosessi edellyttäisi huolellista jatkovalmistelua. Ehdotettu muutos on kuitenkin opetuksen järjestäjän näkökulmasta toteutettavissa.

Aikuisten perusopetuksen lukuvuoden aloitus- ja päättymisaikaa ei säädetä perusopetuslaissa tai -asetuksessa samalla tavoin kuin muun perusopetuksen osalta. Käytännössä myös aikuisten perusopetuksen olisi kuitenkin sopeuduttava koulujen loma-aikojen siirtoon. Merkittävä osa opiskelijoista on oppivelvollisuusikäisiä, ja aikuisten perusopetuksen opiskelijat osallistuvat yhteishakuun samalla tavoin kuin muun perusopetuksen opiskelijat.

Yhteishaun ajankohdan siirtyminen kevätlukukauden pidentymisen vuoksi siirtäisi myös kesän jälkiohjauksen ajankohdan myöhemmäksi, heinäkuun alkuun. Tämä vaikuttaisi opinto-ohjaajien kesäajan työn lisäksi toisen asteen oppilaitosten hakupalveluihin sekä asuinkuntaohjaajien työhön. Hakijoiden pitäisi myös olla tavoitettavissa vielä heinäkuussa. Ehdotettu malli toisi muutoksia yhteishakuihin ja toisen asteen koulutuksen

11.06.2026

toimintaan, mutta alustavan arvion perusteella muutos ei merkittävästi vaikeuttaisi toimintaa ja olisi toteutettavissa.

Muistiossa todetaan, että malli aiheuttaisi muutoksia opetus- ja ohjaushenkilöstön työaikoihin, mikä edellyttäisi työaikojen uudelleenneuvottelua. Henkilöstövaikutuksia olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista tarkastella laajemmin, sillä muistiossa ei käsitellä koulujen esihenkilötyötä. Esihenkilötyössä koulun työvuoden päättymisen jälkeen alkaa tiivis seuraavan lukuvuoden suunnittelujakso, minkä vuoksi kesälomajakso siirtyisi alkamaan vasta heinäkuun puolivälissä.

Vaikutuksia vapaaseen sivistystyöhön olisi perusteltua arvioida tarkemmin. Myös vapaan sivistystyön oppilaitokset noudattavat pääpiirteissään koulujen lukuvuotta. Kesälomien siirto aiheuttaisi siten muutostarpeita opetuksen aikatauluihin. Kansalaisopistoissa muutos voisi johtaa kevätlukukauden pitkään opetuksettomaan jaksoon, eikä nykyinen rahoitusmalli mahdollista pidempiä opetuskausia. Mahdollinen kesäopetuskausi voisi lisäksi alkaa vasta kesäkuun puolivälin jälkeen. Muutos vaikuttaisi myös opetushenkilöstön, suunnittelevan ja hallinnollisen henkilöstön sekä esihenkilöiden työaikoihin.

Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan muille toimialoille / edustamallanne toimialalle, mikäli perusopetuksen loma-ajat toteutettaisiin mallin esittämällä tavalla?

Muutos vaikuttaisi useisiin muihin toimialoihin ja kaupungin palveluihin, joiden toiminta on sovitettu koulujen lukuvuoden rytmiin. Koulujen työ- ja loma-ajoilla on vaikutusta kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalveluihin sekä harrastustoimintaan, jota järjestetään koulupäivän yhteydessä ja koulujen tiloissa. Harrastamisen Suomen mallin mukainen toiminta rakentuu vahvasti koulun lukuvuoden varaan, joten loma-aikojen muutos edellyttäisi aikataulujen, tilajärjestelyjen, sopimuskausien ja henkilöstöjärjestelyjen tarkastelua. Tämä voisi olla erityisen haastavaa, koska harrastustoiminnan järjestäjät eivät kuulu opetushenkilöstön työaikajärjestelmien piiriin. Muutos toisi todennäköisesti sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia, eikä kokonaisvaikutuksia ole mahdollista arvioida yksiselitteisesti.

Vantaalla vaikutuksia kohdistuisi myös taiteen perusopetukseen, erityisesti kaupungin ylläpitämään musiikkiopistoon ja kuvataidekouluun, joiden lukuvuoden rakenne ja opetuksen järjestäminen on sovitettu perusopetuksen työ- ja loma-aikoihin. Muutos vaikuttaisi opetuksen aikatauluihin, opettajien työaikoihin ja työehtoihin sekä edellyttäisi opetuksen ja työaikajärjestelyjen uudelleensuunnittelua. Lisäksi vaikutuksia olisi koulujen tilojen käyttöön, kesähuoltojen ja remonttien aikatauluihin, liikuntatilojen vuorojakoon sekä kesäleirien toteuttamiseen. Myös nuorisotyössä kesätoiminnan aloitus siirtyisi myöhemmäksi, syksyn toiminta käynnistyisi nykyistä myöhemmin ja työntekijöiden loma-aikojen sijoittuminen muuttuisi. Samalla kevätkauden mahdollinen ylimääräinen lomaviikko lisäisi painetta järjestää lisää loma-ajan toimintaa.

Mitä muita yhteiskunnallisia vaikutuksia koulujen kesälomien siirtämisellä voisi näkemyksenne mukaan olla?

Työntekijöiden suosituin lomakuukausi lienee heinäkuu, ja kesälomien siirto lisäisi painetta vuosiloman pitämiseen heinäkuussa. Lainsäädännössä työntekijöiden lomakausi sijoittuu edelleen toukokuusta syyskuuhun, joten lomien olisi todennäköisesti jakauttava myös jatkossa tälle ajanjaksolle. Koulujen kesälomien siirto ei siten välttämättä toisi merkittävää myönteistä vaikutusta. Lomien kokonaismäärä säilyisi ennallaan, ja myös uudet loma-ajankohdat voisivat olla haastavia yhteensovittaa kaikkien perheiden tilanteisiin. Muutos voisi lisäksi edellyttää tarkempaa arviointia koulutuksen järjestämisen ja perheiden arjen näkökulmasta. Kaikilla perheillä ei nykyisin eikä todennäköisesti myöskään jatkossa olisi mahdollisuutta yhteisten lomien viettoon. Osa lapsista ja nuorista tarvitsee loma-aikoina ohjattua toimintaa ja muita arkea tukevia palveluja. Loma-aikojen muuttaminen vaikuttaisi myös näitä palveluja järjestäviin toimijoihin, niiden resursointiin ja henkilöstön työjärjestelyihin sekä voisi lisätä eriarvoisuutta perheiden välillä.

Julkisuudessa uudistusta on perusteltu muun muassa matkailuelinkeinon tarpeilla. Kesälomien siirrolla voisi olla matkailulle joitakin myönteisiä vaikutuksia, mutta myös kielteisiä seurauksia. Matkailusezonki lyhenisi, jos kotimaisia matkailijoita ei olisi kesäkuussa nykyiseen tapaan. Ilmaston lämpeneminen Etelä-Euroopassa voi lisätä Pohjois-Euroopan houkuttelevuutta matkailun kohdealueena, jolloin kotimaisten ja ulkomaisten matkailijoiden huippukausi ajoittuisi samanaikaisesti heinä-elokuuhun. Tämä voisi lisätä massaturismin ja siihen liittyvien ilmiöiden riskiä.

Mikä on kantanne esitettyyn loma-aikamalliin?

On perusteltua tarkastella ja tarvittaessa uudistaa myös vakiintuneita rakenteita muuttuvassa toimintaympäristössä. Perusteena ei kuitenkaan yksin voida pitää toisen maan tai eurooppalaisen mallin mukaista toimintatapaa. Muutos on kokonaisuutena merkittävä, ja käsillä oleva muistio on vielä alustava. Mahdollisessa jatkovalmistelussa olisi tärkeää arvioida erityisesti loma-aikojen sijoittumista siten, että työ- ja loma-ajat jakautuvat tasapainoisesti, vaikka tämä saattaisi edellyttää osin laajempia muutoksia kuin muistiossa on nyt esitetty. Koulujärjestelmät ja lukukausien sijoittuminen vaihtelevat Euroopassa merkittävästi, eikä esiin tuoduista seikoista ilmene sellaista muutosta, joka loisi välttämättömän paineen loma-aikojen uudelleenjärjestelylle. Suomalaisen lukuvuosimallin taustalla ovat pohjoisen Euroopan vuodenajat sekä valo- ja ilmasto-olosuhteet. Elokuulle sijoittuva loma-aika merkitsisi nykyistä lyhyempää valoisaa aikaa ja viileämpiä olosuhteita.

Miten suhtaudutte malliin, jossa koulutyö päättyisi kesäkuussa viikolla 24 viimeisenä arkipäivänä, helatorstain yhteyteen lisättäisiin yksi vapaapäivä ja koulutyö alkaisi elokuussa aikaisintaan viikolla 35 ensimmäisenä arkipäivänä, eli huhtikuun loppuun ei otettaisi viikon mittaista lomaa?

Malli siirtäisi lukuvuoden painopistettä huomattavasti kevätlukukaudelle. Kevätlukukaudesta muodostuisi nykyistä kuormittavampi. Mikäli oletuksena on, että koulupäiviä olisi edelleen 190, lomapäiviä tulisi sijoittaa lukuvuoden ajalle. Suomen ilmasto ja vuodenajat huomioon ottaen lomapäivillä ei saavutettaisi samanlaista hyötyä kuin kesään ajoittuvilla lomapäivillä. Helatorstain yhteyteen sijoitettava vapaapäivä ei myöskään toisi olennaista muutosta nykykäytäntöön, sillä useissa peruskouluissa päivä on jo nyt usein vapaa erityisjärjestelyiden vuoksi esimerkiksi lauantaiyöpäivällä korvattuna. Jos koulutyö jatkuisi nykyistä pidempään kesäkuussa, hellejaksot voisivat lisätä olosuhdehaittoja erityisesti niissä yksiköissä, joissa ei ole jäähdytysjärjestelmiä. Vastaava riski on kuitenkin olemassa jo nykyisin elokuussa ja osin myös toukokuussa.

Muut mahdolliset huomiot muistiosta

Muistiossa ei toistaiseksi tarkastella mahdollisia vaikutuksia oppilaisiin, opiskelijoihin ja heidän perheisiinsä. Jos kesäloman ajankohdan muutos toteutuisi, oppilaat ja opiskelijat olisivat muutoksen keskeinen kohderyhmä. Asiaa olisi perusteltua tarkastella myös heidän näkökulmastaan. Mahdollisessa jatkovalmistelussa tulee huolehtia asianmukaisesta lapsivaikutusten arvioinnista ja ottaa sen yhteydessä huomioon myös huoltajien näkökulmat.

Huhtikuulle sijoittuva lomaviikko lisäisi kevätlukukauden hajanaisuutta ja edellyttäisi siksi tarkempaa arviointia. Kevätlukukautta katkovat jo nykyisin talviloman jälkeen pääsiäinen, vappu ja helatorstai, mikä vähentää koulutyön säännöllisyyttä. Huhtikuun lomaviikko lisäisi tätä hajanaisuutta entisestään.

Kevätlukukauden pidentäminen voisi heikentää oppilaiden ja opiskelijoiden jaksamista, erityisesti niillä, joilla on koulunkäynnin ja oppimisen haasteita.

Yhteenveto

Yhteenvetona voidaan todeta, että perusopetuksen loma-aikojen muuttaminen olisi opetuksen järjestäjän näkökulmasta periaatteessa toteutettavissa, mutta muutos olisi vaikutuksiltaan laaja ja edellyttäisi olennaisesti perusteellisempaa jatkovalmistelua sekä vaikutusten arviointia eri toimialoihin, lapsiin, nuoriin ja perheisiin.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS